

ĐỀ CHÍNH THỨC

MÔN: NGỮ VĂN

(Đề thi có 02 trang)

Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

Họ và tên thí sinh: Hoàng Thị Hà Nhi SBD: 14010206

I. PHÂN ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản:

Lời cầu hôn trong thời đại số

(1) Từ lúc hai đứa trẻ gặp nhau lần đầu tiên cho đến khi chúng chính thức trở thành "vợ chồng" theo phong tục, có thể chỉ tính bằng tiếng đồng hồ. "Bây giờ có cái Facebook đấy" - phó chủ tịch xã Lóng Luống, Giàng A Gia nhận định. Hai bạn trẻ có thể kết bạn qua mạng, gặp nhau lần đầu, thích nhau và sau vài chục phút đã có mặt tại nhà người nam để bắt đầu tiến trình trở thành vợ chồng. "Vừa yêu được 2 tiếng thì anh ấy hỏi có cưới không", một cô bé 14 tuổi tại Vân Hồ chia sẻ trên sóng VTV về một người bạn quen qua Facebook. Tổng thời gian từ lúc kết bạn qua mạng đến lúc thành vợ người ta là trong hai ngày (...)

(2) Mở Facebook giữa những kỳ nghỉ lễ, rất dễ gặp ai đó đang check-in bên những tán mạn trắng, những đồi chè hay nếp nhà người Mông ở Vân Hồ. Du lịch đang bùng nổ. Giữa huyện miền núi là một đô thị đang thai nghén với đường bê tông sáu làn xe. Những tín hiệu kinh tế lấp lánh. Kỷ niệm 10 năm thành lập huyện là một chương trình nghệ thuật quy mô với đầy nghệ sĩ tên tuổi từ Hà Nội; giải xe thể thao tương thuật trực tiếp trên VTV và hàng đoàn xe dưới xuôi lên dự hội. Dọc quốc lộ 6 đang mọc nhà hàng, homestay và nông trại dâu tây - thứ đặc sản mới ở vùng khí hậu này. Trong 10 năm, tỉ lệ hộ nghèo đã giảm một nửa.

(3) Nhưng những tín hiệu kinh tế đó chưa làm suy chuyển những định kiến lâu đời. Năm 2021, ở Vân Hồ có 72 cặp tảo hôn trong tổng số 265 cặp kết hôn, theo thống kê của Trung tâm Y tế huyện. 144 đứa trẻ lấy vợ lấy chồng. Nhưng trong văn bản xác định mục tiêu vận động chống nạn tảo hôn của trung tâm y tế cuối năm đó, người ta nhìn thấy một mục tiêu cho năm 2022: "Giảm 0,5% tỉ lệ tảo hôn". Viết bằng chữ: không phải năm phần trăm. Năm 2022, số ca tảo hôn tăng lên tới 81. Nhưng vì năm đó có nhiều cặp kết hôn hơn nên tỉ lệ tảo hôn lại thành ra giảm. Thống kê gần nhất ở quy mô toàn quốc (số liệu năm 2018) cho thấy tỉ lệ tảo hôn vẫn đang chiếm đa số trong cộng đồng người Mông, với mức 51%. Con số này tăng so với lần thống kê trước đó của UN Women (năm 2015, hơn 30%). Tại Vân Hồ, thống kê riêng của Trung tâm Y tế huyện, khẳng định rằng trong năm tháng đầu năm 2023, đã có 53 cặp tảo hôn trong tổng số 165 cặp kết hôn, với tỉ lệ 32%.

(4) Theo nhận định của lãnh đạo Trung tâm Y tế huyện - những người đang phụ trách các chương trình về sức khỏe tiền sinh sản trong cộng đồng, tình trạng tảo hôn "có xu hướng gia tăng". Những yếu tố tạo ra những ca tảo hôn đều hình thành một cách tự nhiên: áp lực của một bộ phận cộng đồng, những người thuộc thế hệ trước, vốn cũng kết hôn từ khi 14, 15; định kiến giới nặng nề về vai trò "trước sau gì cũng lấy chồng, sinh con" của người con gái; hôn nhân được tuyên bố và thừa nhận một cách tối giản, chỉ cần ý chí nhất thời của cả hai đứa trẻ. Và như nhận định của những cán bộ tại Vân Hồ, do những kết nối mới thông qua Internet.

Không cần tiếng sáo gọi bạn, không cần những đêm hội, không cần ném-bắt quả pao, mạng xã hội đã gián lược hóa tất cả những kết nối cần thiết để những thiếu niên này đi đến một quyết định hôn nhân.

(Đình Đức Hoàng, <https://cuoituan.tuoiitre.vn/xu-huong-gia-tang-tao-hon-loi-cau-hon-tuoi-15>)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (0,5 điểm) Chỉ ra cách trình bày thông tin trong văn bản.

Câu 2. (0,5 điểm) Theo văn bản, có những lí do nào khiến hiện tượng tảo hôn ở Vân Hồ vẫn có xu hướng gia tăng trong thời đại công nghệ khi tín hiệu kinh tế đã đáng mừng hơn?

Câu 3. (1,0 điểm) Nhận xét về vai trò, ý nghĩa của các dữ liệu sơ cấp và thứ cấp được thể hiện ở đoạn (1) và (3) trong văn bản.

Câu 4. (1,0 điểm) Phân tích hiệu quả của biện pháp tu từ điệp ngữ trong câu sau: “Không cần tiếng sáo gọi bạn, không cần những đêm hội, không cần ném-bắt quả pao, mạng xã hội đã giản lược hóa tất cả những kết nối cần thiết để những thiếu niên này đi đến một quyết định hôn nhân.”

Câu 5. (1,0 điểm) Văn bản “Lời cầu hôn trong thời đại số” gọi cho anh/chị suy nghĩ gì về những ảnh hưởng, áp lực của cộng đồng và định kiến trong đời sống?

II. PHẢN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm) Hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/chị về nguy cơ “giản lược hoá những kết nối cần thiết” trong đời sống do mạng xã hội.

Câu 2. (4,0 điểm) Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) so sánh tâm trạng nhân vật Mỹ và nhân vật Mao trong hai đoạn trích sau:

“Ngày Tết, Mỹ cũng uống rượu. Mỹ lên lấy hũ rượu, uống ực từng bát. Rồi say, Mỹ lịm mặt ngồi đấy nhìn người nhảy đồng, người hát. Nhưng lòng Mỹ đang sống về ngày trước, tai văng vẳng tiếng sáo gọi bạn đầu làng. Ngày trước Mỹ thổi sáo giỏi. Mùa xuân đến, Mỹ uống rượu bên bếp và thổi sáo. Mỹ uốn chiếc lá trên môi, thổi lá cũng hay như thổi sáo. Có biết bao nhiêu người mê, cứ ngày đêm thổi sáo đi theo Mỹ hết núi này sang núi khác.

Rượu tan lúc nào. Người về, người đi chơi đã vãn cả, Mỹ không biết. Mỹ vẫn ngồi trơ một mình giữa nhà. Mãi sau Mỹ mới đứng dậy. Nhưng Mỹ không bước ra đường. Mỹ từ từ vào buồng.

Chẳng năm nào A Sứ cho Mỹ đi chơi Tết. Mỹ cũng chẳng buồn đi.

Bấy giờ Mỹ ngồi xuống giường, trông ra cửa sổ lỗ vuông mờ mờ trăng trắng. Từ này Mỹ thấy phơi phới trở lại, trong lòng đột nhiên vui như những đêm Tết ngày trước. Mỹ trẻ. Mỹ vẫn còn trẻ. Mỹ muốn đi chơi. Bao nhiêu người có chồng cũng đi chơi Tết. Huống chi A Sứ với Mỹ, không có lòng với nhau mà vẫn phải ở với nhau. Nếu có năm lá ngón trong tay lúc này, Mỹ sẽ ăn cho chết ngay, chứ không buồn nhớ lại nữa. Nhớ lại, chỉ thấy nước mắt ứa ra.

Mà tiếng sáo gọi bạn vẫn lừng lơ bay ngoài đường.”

(Trích *Vợ chồng A Phủ*, in trong tập truyện *Truyện Tây Bắc*, Tô Hoài, Nxb Văn học, 1971, tr.135-136)

Ngày ấy cả vùng này biết tiếng cô Mao đẹp người, nét cũng đẹp, con gái bản trên làng dưới không ai dám nhận mình thua, dẹt vai vừa nhanh vừa đẹp như cô. Cả vùng cũng chỉ có nhà anh Chúng chồng đủ bạc trắng, đủ gạo, rượu như bố mẹ Mao thách cưới, vậy là Mao về làm dâu nhà Chúng. Trước ngày cưới, cả đêm tiếng chân ngựa bốn chôn ngoài bờ rào đá làm Mao thức trắng. Mờ sáng thì con ngựa ấy bỏ đi, một lúc sau thì tiếng đàn môi cất lên từ sau hẻm núi. Tiếng đàn môi nghe rất xa. Mao ngồi dậy, nhìn qua ô cửa bé bằng hai bàn tay, thấy ngoài trời mù mịt sương ập xuống mảnh sân, vườn, nhìn từ nhà ra bờ rào đã không thấy rõ. Tiếng đàn môi từ rất xa kia lại giống như mũi tên xuyên qua sương dày đặc, lao đến. Tiếng đàn môi buồn rầu, trách móc. Mao lặng lẽ khóc, từ hôm ấy Mao không bao giờ nghe tiếng đàn môi dành cho riêng mình nữa.

Sau ngày cưới một năm, hai năm, rồi ba năm, chờ mãi mà vợ chồng Mao vẫn chưa có con. Lúc đầu nhà chồng còn chạy tìm thầy tìm thuốc sau thấy không làm được gì đành thôi. Bố chồng, mẹ chồng nói nhau đi, thương con dâu như con gái nên không đành mở miệng bảo con trai đi tìm vợ mới, dù cả họ chỉ còn mỗi một người đàn ông trẻ nhất là Chúng.

(Trích *Tiếng đàn môi sau bờ rào đá*, in trong tập truyện ngắn cùng tên của Đỗ Bích Thủy; NXB Văn học, 2021, tr.139-140)

* *Vợ chồng A Phủ* viết năm 1953, là một truyện ngắn hay của nhà văn Tô Hoài về đề tài Tây Bắc. Truyện kể về cô Mỹ đẹp, có tài thổi sáo và đã có người yêu. Nhà Mỹ nghèo, vì món nợ của cha mẹ mà bị nhà thống lý Pá Tra lừa bắt về làm con dâu gạt nợ nhà thống lý. Hồi mới về làm dâu, Mỹ còn cảm thấy đau khổ và muốn chết, nhưng thương bố, Mỹ quay trở lại làm dâu nhà Pá Tra. Từ đó Mỹ dần quen khổ, mỗi ngày một lầm lì, không nói cho đến khi mùa xuân đến...

* *Tiếng đàn môi sau bờ rào đá* được Đỗ Bích Thủy viết vào khoảng những năm 2000. Cô Mao đẹp người đẹp nét lấy anh Chúng vì Chúng là người duy nhất chồng đủ bạc đủ rượu. Tuy không có con với Mao song Chúng vẫn giữ lại Mao ở lại nhà làm bốn phận Mẹ Già trông nom con cái của Chúng với người đàn bà khác. Trước cuộc sống đi ngang về tắt của chồng, Mao bắt đầu khắc khoải về tiếng đàn môi của người thương...

Hết

Thí sinh không sử dụng tài liệu. Giám thị coi thi không giải thích gì thêm.

ĐỀ ÔN THI TỐT NGHIỆP THPT NĂM 2025

LỚP: 12; MÔN: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút.

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

*một con sông chảy qua thời gian
chảy qua lịch sử
chảy qua triệu triệu cuộc đời
chảy qua mỗi trái tim người
khi êm đềm khi hung dữ
một con sông rì rào sóng vỗ
trong muôn vàn trang thơ
làm nên xóm thôn, hoa trái, những ngôi nhà
tạo sắc áo, màu cây và tiếng Việt
một giống nòi sinh từ một dòng sông
trăm đứa con xuống biển lên rừng
ở lại Phong Châu, người con thứ nhất
vua Hùng Vương thứ nhất nước Văn Lang
sóng và phù sa – khái niệm đầu tiên
nước và đất để nay thành Đất Nước
một con sông dịu dàng như lục bát
một con sông phập phồng muôn bắp thịch
một con sông đỏ rực
nhuộm hồng nâu da người.*

*ôi Sông Hồng, mẹ của ta ơi
người chứa chất trong lòng
bao điều bí mật
bao kho vàng cổ tích
bao tiếng rên nhọc nhằn
bao xoáy nước réo sôi trong ngực rộng của người
bao doi cát ngầm trong lòng người phiêu bạt
người quần quai dưới mưa dầm nắng gắt
cho ban mai chim nhận báo tin xuân
cho đơn sơ hạt gạo trắng ngần
cả ngành dâu bé xanh
người cũng cho nhựa ăm*

(Trích *Sông Hồng*, Lưu Quang Vũ, *Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi*, NXB Hội Nhà văn, 2018, tr. 286-287)

Thực hiện yêu cầu:

Câu 1. Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ của đoạn trích.

Câu 2. Trong đoạn trích, tác giả cảm nhận con sông đã *làm nên*, tạo ra những điều gì cho cuộc sống con người?

Câu 3. Phân tích hiệu quả của biện pháp tu từ điệp ngữ trong những dòng thơ sau:

*một con sông dịu dàng như lục bát
một con sông phập phồng muôn bắp thịch
một con sông đỏ rực
nhuộm hồng nâu da người.*

Câu 4. Nhận xét về cảm xúc của nhân vật trữ tình với *Sông Hồng* được thể hiện trong đoạn trích.

Câu 5. Từ nội dung của đoạn trích, anh/chị hãy bày tỏ suy nghĩ về trách nhiệm của thế hệ trẻ ngày nay với quê hương, đất nước (trình bày khoảng 5 - 7 dòng).

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích vẻ đẹp hình ảnh *Sông Hồng* qua cảm nhận của nhân vật trữ tình trong những dòng thơ sau:

*ôi Sông Hồng, mẹ của ta ơi
người chứa chất trong lòng
bao điều bí mật
bao kho vàng cổ tích
bao tiếng rên nhọc nhằn
bao xoáy nước réo sôi trong ngực rộng của người*

*bao doi cát ngậm trong lòng người phiêu bạt
người quần quai dưới mưa dầm nắng gắt
cho ban mai chim nhận báo tin xuân
cho đơn sơ hạt gạo trắng ngần
cả nhành dâu bé xanh
người cũng cho nhựa ươm*

Câu 2. (4,0 điểm)

Thế hệ trẻ là động lực của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, nơi trí tuệ nhân tạo, tự động hóa và dữ liệu lớn đóng vai trò cốt lõi.

Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ về vấn đề: tuổi trẻ với việc làm chủ công nghệ.

----- **HẾT** -----